

Rolnummer 3934
Arrest nr. 128/2006 van 28 juli 2006

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van artikel L1125-2, eerste lid, 3°, van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie, zoals gewijzigd bij artikel 19 van het decreet van het Waalse Gewest van 8 december 2005, ingesteld door M. Donnez.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en A. Arts, en de rechters P. Martens, R. Henneuse, M. Bossuyt, E. De Groot, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke en J. Spreutels, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van het beroep en rechtspleging*

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 7 maart 2006 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 8 maart 2006, heeft M. Donnez, wonende te 7618 Taintignies, rue des Bois 16, beroep tot vernietiging ingesteld van artikel L1125-2, eerste lid, 3°, van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie, zoals gewijzigd bij artikel 19 van het decreet van het Waalse Gewest van 8 december 2005 (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 2 januari 2006).

De vordering tot schorsing van dezelfde decretale bepaling, ingediend door dezelfde verzoekende partij, is verworpen bij het arrest nr. 83/2006 van 17 mei 2006, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 18 juli 2006.

De Waalse Regering heeft een memorie ingediend, de verzoekende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de Waalse Regering heeft ook een memorie van wederantwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 21 juni 2006 :

- zijn verschenen :
- . Mr. G. Lefebvre, advocaat bij de balie te Doornik, voor de verzoekende partij;
- . Mr. M. Uyttendaele, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Waalse Regering;
- hebben de rechters-verslaggevers J.-P. Snappe en L. Lavrysen verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

- A -

Wat het belang betreft

A.1.1. Het beroep tot vernietiging heeft betrekking op artikel L1125-2, eerste lid, 3°, van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie van het Waalse Gewest, zoals gewijzigd bij artikel 19, 1°, van het decreet van het Waalse Gewest van 8 december 2005 « houdende wijziging van sommige bepalingen van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie ».

De verzoekster is voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn van de gemeente Rumes. Zij is gehuwd met de plaatselijke gemeentesecretaris en wenst het ambt uit te oefenen van voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn die na de verkiezingen van 8 oktober 2006 zal worden geïnstalleerd. Zij merkt op dat,

met toepassing van artikel L1123-3 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie, vervangen bij het voormelde decreet van 8 december 2005, de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn deel uitmaakt van het gemeentecollege.

Om haar belang te verantwoorden, voert de verzoekster aan dat zij als gevolg van de aangevochten bepaling, in combinatie met dat artikel, haar betrekking verliest.

A.1.2. De Waalse Regering voert in hoofdorde aan dat de verzoekster geen belang heeft bij het beroep omdat zij niet de vernietiging heeft gevorderd van artikel L1123-3 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie, noch van het nieuwe artikel 22, § 1, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, terwijl het die bepalingen zijn - en niet die welke wordt aangevochten - die ten grondslag liggen aan het aangevoerde bezwaar.

Volgens de Waalse Regering verwijt de verzoekster artikel L1125-2, eerste lid, 3°, van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie niet dat het de echtgenoot of de wettelijk samenwonende van de gemeentesecretaris verbiedt om burgemeester of schepenen te zijn, maar enkel dat het die echtgenoot of samenwonende verhindert voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn te zijn.

Subsidiair is de Waalse Regering van mening dat het beroep onontvankelijk is in zoverre het betrekking heeft op het verbod voor alle leden van het college. Zij voegt eraan toe dat een eventuele vernietiging van de aangevochten bepaling zou moeten worden beperkt tot de toepassing ervan op de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn.

Zij merkt op dat de verzoekster, in plaats van de bepalingen te bekritisieren die aan die voorzitter nieuwe bevoegdheden toevertrouwen, oordeelt dat de bijzonderheden van dat ambt de wetgever ertoe zouden moeten aanzetten die voorzitter niet het betwiste verbod op te leggen. Zij wijst eveneens erop dat de vernietiging van de aangevochten bepaling tot gevolg zou hebben de situatie van de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn en die van de burgemeester en schepenen volledig te uniformiseren.

Wat betreft het eerste middel, afgeleid uit de schending van artikel 10, derde lid, en van artikel 11bis van de Grondwet

A.2.1. De verzoekster voert aan dat uit het gebruik van het mannelijk genus in de aangevochten bepaling blijkt dat die bepaling niet van toepassing is wanneer het ambt van gemeentesecretaris of gemeenteontvanger door een vrouw wordt uitgeoefend.

A.2.2. Volgens de Waalse Regering is het duidelijk dat de aangevochten bepaling de echtgenoten, de gemeentesecretarissen en de gemeenteontvangers van beide geslachten beoogt. Zij zou op dezelfde wijze zijn geredigeerd als de andere bepalingen van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie die betrekking hebben op het ambt van gemeentesecretaris en dat van gemeenteontvanger, en waarin de mannelijke vorm « in de algemene zin » wordt gebruikt. De Waalse Regering wijst erop dat die bepalingen de uitoefening van die ambten niet aan mannen voorbehouden.

Wat het tweede middel betreft, afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet

A.3.1. De verzoekster onderstreept in de eerste plaats dat de aangevochten bepaling enkel betrekking heeft op de echtgenoot en de wettelijk samenwonende, dat wil zeggen de aanverwante in de eerste graad, terwijl zij geen betrekking heeft op de vader, de moeder, de zoon en de dochter, die bloedverwanten in de eerste graad zijn. Zij is van mening dat de ongelijkheid des te flagranter is daar de ongehuwde feitelijk samenwonenden niet worden beoogd.

De verzoekster voegt eraan toe dat de secretaris van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn de echtgenoot of de wettelijk samenwonende kan zijn van de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn of van een van de leden van het vast bureau van die raad, en dat de provinciegriffier de echtgenoot van de gouverneur of van een van de leden van de bestendige deputatie van de provincieraad kan zijn. Zij merkt op dat de functies, de opdrachten, de bevoegdheden en de voorrechten van een secretaris van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn en van een provinciegriffier soortgelijk zijn met die van een gemeentesecretaris. Zij wijst erop dat geen van die drie personen stemrecht heeft bij het nemen van beslissingen.

De verzoekster is van mening dat het doel van de aangevochten bepaling niet legitiem is en dat de maatregel onevenredig is omdat hij geen rekening houdt met de specifieke situatie van de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn, de exacte rol van de gemeentesecretaris en het toezicht waaraan het gemeentecollege is onderworpen.

A.3.2. De Waalse Regering voert aan dat de aangevochten bepaling op rechtmatige wijze tot doel heeft de onafhankelijkheid te waarborgen van de leden van het gemeentecollege ten aanzien van de administratie die aan hen ondergeschikt is. Zij voert aan dat de decreetgever, via de goedkeuring van het decreet van 8 december 2005, de werking van de lokale besturen gezond wenst te maken, alsook hun geloofwaardigheid en efficiëntie te versterken. Zij stelt vervolgens vast dat de verplichting die de aangevochten bepaling inhoudt voor de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn, niet onevenredig lijkt aangezien zij het verlengde is van een versteviging van diens statuut, dat sterker is doordat hij voortaan deel uitmaakt van het gemeentecollege.

A.4.1. De verzoekster leidt af uit de parlementaire voorbereiding van het decreet van 8 december 2005 en uit de adviezen, over het ontwerp van decreet, van de « Conseil supérieur des villes, communes et provinces de la Région wallonne » en van de « Union des villes et communes de Wallonie », dat de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn binnen het gemeentecollege een andere plaats zal innemen dan de burgemeester en de schepenen.

De situatie van de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn zou dus niet kunnen worden gelijkgesteld met die van de andere leden van het gemeentecollege wanneer het erom gaat de onafhankelijkheid van dat college te waarborgen ten opzichte van de gemeentelijke administratie.

A.4.2. De Waalse Regering is van mening dat het niet verantwoord is de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn anders te behandelen dan de andere leden van het gemeentecollege.

Zij voert aan dat de nieuwe samenstelling van het gemeentecollege niet gepaard gaat met een wijziging van de bevoegdheden ervan, die zijn opgesomd in artikel L1123-23 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie. Zij voegt eraan toe dat de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn op dezelfde wijze als de burgemeester en de schepenen deelneemt aan de beraadslagingen van het college. Zij wijst eveneens erop dat die voorzitter in voorkomend geval kan worden belast met eigen taken, met betrekking tot de voorbereiding en uitvoering van de beslissingen.

A.5.1. De verzoekster citeert de artikelen L1124-3 en L1124-4 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie, en merkt vervolgens op dat de gemeentesecretaris niet alleen onder het gezag staat van het gemeentecollege, maar eveneens van de burgemeester en van de gemeenteraad. Door de omstandigheid dat hij belast is met de voorbereiding van de zaken die aan die organen worden voorgelegd, zou zijn verhouding met het gemeentebestuur als vertrouwensrelatie moeten worden aangemerkt, in plaats van ze te definiëren « in termen van onafhankelijkheid ».

Volgens de verzoekster blijkt uit de parlementaire voorbereiding van het decreet van 8 december 2005 dat de enige onafhankelijke persoon van de gemeentelijke overheid de gemeenteontvanger is. De aangevochten bepaling zou dus ten onrechte de ontvanger en de secretaris op dezelfde wijze hebben behandeld.

A.5.2. De Waalse Regering repliceert dat de verschillen tussen het statuut van de secretaris en dat van de ontvanger te dezen niet een verschil in behandeling rechtvaardigen.

Zij leidt af uit artikel L1124-4 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie dat de leden van het gemeentecollege onafhankelijk moeten zijn van de gemeentesecretaris, en omgekeerd. Die laatste zou op elk ogenblik, bij de voorbereiding van de zaken die aan het college worden voorgelegd, afstand moeten kunnen nemen van de politieke bedoelingen van het college, en het college de opmerkingen moeten kunnen maken en suggesties doen die vereist zijn vanuit het recht of de omstandigheden. De gemeentesecretaris zou bovendien de eerste gesprekspartner van het college zijn in de zaken die betrekking hebben op het personeel van de gemeente, en het kanaal van doorstroming van informatie tussen het college en de administratie. De Waalse Regering merkt verder nog op dat het het college toekomt te verhinderen dat de secretaris eigenmachtig optreedt ten aanzien van het personeel.

A.6.1. De verzoekster leidt af uit de positie van de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn en uit de rol van de gemeentesecretaris dat de bekritiseerde onverenigbaarheid niet redelijk verantwoord is ten opzichte van het nagestreefde doel. Zij zou op ernstige wijze afbreuk doen aan de politieke rechten van de echtgenoot en van de wettelijk samenwonende, alsook aan het recht op arbeid en op de vrije keuze van beroepsarbeid dat is gewaarborgd bij artikel 23 van de Grondwet.

Die onverenigbaarheid zou bovendien overbodig zijn omdat er andere waarborgen bestaan voor de goede werking van het gemeentebestuur, zoals het collegiale karakter van het gemeentecollege - dat verhindert dat dit, wegens een huwelijk of wettelijke samenwoning, onder invloed staat van de gemeentesecretaris - en de motie van wantrouwen bedoeld in artikel L1123-14 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie, die eveneens betrekking heeft op de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn.

De verzoekster vraagt zich af welk risico het gemeentecollege kan lopen door een « aanverwantschap » tussen de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn en de gemeentesecretaris. Zij is van mening dat door middel van de aangevochten bepaling, een « beginsel van *a priori* wantrouwen en verbod » wordt ingevoerd ten opzichte van een keuze die tot het privéleven behoort, in plaats van « het gewone beginsel van de politieke verantwoordelijkheid te laten spelen ».

A.6.2. De Waalse Regering wijst erop dat, wanneer er tussen een lid van het college en de gemeentesecretaris zulk een nauwe band bestaat dat beiden niet in staat zijn daarmee geen rekening te houden bij de uitoefening van hun respectieve ambten, het collegiale karakter geen waarborg vormt. Zij is van mening dat een dergelijke situatie de ogenschijnlijke onpartijdigheid van het gemeentebestuur kan aantasten, bijvoorbeeld wanneer het gemeentecollege een beslissing moet nemen met betrekking tot een conflict tussen de gemeentesecretaris en een gemeenteamtenaar.

De Waalse Regering is van oordeel dat het mechanisme van de constructieve motie van wantrouwen - die uitsluitend kan steunen op politieke overwegingen - van de gemeenteraad niet de hoeder maakt van de correcte en onpartijdige werking van het gemeentecollege. Zij voert aan dat het bovendien mogelijk is dat de disfuncties van dat college die te wijten zijn aan een nauwe verwantschap tussen één van zijn leden en de gemeentesecretaris, nooit ter kennis worden gebracht van de gemeenteraad.

A.7.1. Volgens de verzoekster brengt een bloedverwantschap van de eerste graad, evenzeer als een huwelijk of een wettelijke samenwoning, de onafhankelijkheid van het gemeentebestuur ten opzichte van de administratie in het gedrang.

Zij wijst erop dat ouders over het algemeen alles in het werk stellen om de toekomst en de reputatie van hun kinderen te waarborgen, terwijl kinderen ertoe neigen de wensen van hun ouders in te willigen. Het zou gaan om een natuurlijk fenomeen dat niet hoeft te worden aangetoond en dat, meer dan een samenwoning, de nagestreefde onafhankelijkheid in gevaar brengt. De verzoekster voegt eraan toe dat het gebeurt dat kinderen die in het beroepsleven zijn gestapt, onder hetzelfde dak wonen als hun ouders.

A.7.2. De Waalse Regering is van mening dat de echtgenoot of de wettelijk samenwonende van een gemeentesecretaris of een gemeenteontvanger zich niet, in het licht van de aangevochten bepaling, in een situatie bevindt die vergelijkbaar is met die van de bloedverwant in de eerste graad van die secretaris of ontvanger. De onafhankelijkheid van een lid van het gemeentecollege ten opzichte van de gemeentelijke administratie zou in het gedrang kunnen komen wanneer dat lid de echtgenoot of de wettelijk samenwonende is van de secretaris of van de ontvanger, wegens het samenleven dat het huwelijk of de wettelijke samenwoning veronderstelt.

De Waalse Regering oordeelt dat de dagelijkse nauwe omgang veel sterker is tussen personen die gehuwd zijn of wettelijk samenwonen, dan tussen bloedverwanten in de eerste graad. Zij merkt in dat verband op dat die laatste, in de huidige samenleving, doorgaans niet meer samenleven na de meerderjarigheid van de kinderen, of althans op het ogenblik dat die kinderen in het beroepsleven stappen.

Voor het overige zou de argumentatie van de verzoekster niet de ongrondwettigheid van de aangevochten bepaling aantonen in zoverre zij het huwelijk en de wettelijke samenwoning beoogt, maar eerder in zoverre zij niet de bloedverwanten in de eerste graad beoogt. Het zou dan ook gaan om een leemte in de wetgeving die, in plaats van de vernietiging van de aangevochten bepaling te verantwoorden, zou verplichten tot een uitbreiding van het verbod naar de bloedverwanten in de eerste graad.

A.8.1. De verzoekster voert aan dat de gemeentesecretaris of de gemeenteontvanger met hun ongehuwd of feitelijk samenwonende eveneens een nauwe omgang hebben en met hem samenleven, waardoor de gewenste onafhankelijkheid in het gedrang kan komen. Zij wijst erop dat de « Conseil supérieur des villes, communes et provinces de la Région wallonne » de discriminerende behandeling heeft opgemerkt.

De verzoekster voegt eraan toe dat een wettelijke samenwoning niet stabiel is dan een feitelijke samenwoning omdat er eenvoudigweg een einde aan kan worden gemaakt door het overhandigen, aan de ambtenaar van de burgerlijke stand, van een schriftelijke verklaring van één van de samenwonenden. Zij merkt op dat, ook al zijn de formaliteiten van de echtscheiding zwaarder, stabiliteit in de huidige samenleving niet langer een kenmerk is van het huwelijk. De verzoekster voert vervolgens aan dat de woonplaats, zoals die is bepaald in de artikelen 102 en volgende van het Burgerlijk Wetboek, het mogelijk maakt de situatie van dagelijkse nauwe omgang of van samenleven te beogen. Zij verwijst ten slotte naar B.4 van het arrest nr. 89/2001.

A.8.2. Volgens de Waalse Regering is het verschil in behandeling dat de aangevochten bepaling maakt tussen de echtgenoot of de wettelijk samenwonende van een gemeentesecretaris of gemeenteontvanger en de ongehuwd samenwonende van die gemeentesecretaris of -ontvanger, verantwoord. Zij geeft aan dat het ongehuwd samenwonen een louter feitelijke situatie is, wat het in feite en in rechte onderscheidt van het huwelijk of van de wettelijke samenwoning. Met verwijzing naar B.8 van het arrest nr. 57/2001, onderstreept zij dat dit verschil op een objectief criterium berust omdat de ongehuwd samenwonenden niet tot de instelling van het huwelijk zijn toegetroten. Door de instabiliteit van hun gezinssituatie zou geen probleem van onafhankelijkheid kunnen worden aangetoond dat een gevolg is van de omstandigheid dat een lid van het gemeentecollege de ongehuwd samenwonende is van de gemeentesecretaris of van de gemeenteontvanger. Het invoeren van een onverenigbaarheid op basis van die situatie zou dus aanleiding geven tot een grote rechtsonzekerheid.

De Waalse Regering houdt eveneens staande dat de verzoekster niet de ongrondwettigheid van de aangevochten bepaling aantoonde in zoverre zij het huwelijk en de wettelijke samenwoning beoogt, maar eerder in zoverre zij niet de ongehuwd samenwonenden beoogt. Het zou dan ook gaan om een leemte in de wetgeving die, in plaats van de vernietiging van de aangevochten bepaling te verantwoorden, zou verplichten tot een uitbreiding van het verbod naar de ongehuwd samenwonenden.

De Waalse Regering citeert B.3 van het arrest nr. 49/2000 en voert ten slotte aan dat het Hof erkent dat gehuwde personen anders worden behandeld dan ongehuwd samenwonenden.

A.9.1. De verzoekster beweert dat de aangevochten bepaling een discriminerend verschil in behandeling invoert tussen de leden van het gemeentecollege en de gemeenteraadsleden.

Zij merkt op dat, volgens artikel L1124-3 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie, de gemeentesecretaris zowel van de gemeenteraad als van het gemeentecollege instructies krijgt, en voor beide organen zaken voorbereidt. Zij besluit daaruit dat de onafhankelijkheid van de secretaris en van de ontvanger tegenover de gemeenteraadsleden en de leden van het gemeentecollege op dezelfde wijze zou moeten worden gewaarborgd.

A.9.2. De Waalse Regering antwoordt dat een lid van de gemeenteraad zich, in het licht van de aangevochten bepaling, niet in een situatie bevindt die vergelijkbaar is met die van een lid van het gemeentecollege.

Zij is van mening dat de wil om de onafhankelijkheid van de gemeentelijke administratie ten opzichte van dat college te waarborgen niet de uitbreiding verantwoordt van de bekritiseerde onverenigbaarheid tot de gemeenteraadsleden. Zij wijst erop dat die laatsten worden verkozen door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen en niet over geïndividualiseerde bevoegdheden beschikken, noch over reële controle- of injunctiebevoegdheden ten aanzien van het gemeentepersoneel. De Waalse Regering merkt op dat een lid van het gemeentecollege, dat verkozen is door de gemeenteraad, tot een uitvoerend orgaan behoort waarvan het de beslissingen voorbereidt en uitvoert, en een controle- en injunctiebevoegdheid uitoefent ten aanzien van het gemeentepersoneel. De Waalse Regering merkt in dat verband op dat artikel L1123-8, § 1, van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie voorziet in de toekenning van schepenbevoegdheden aan de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn, zodat er geen reden is om een onderscheid te maken tussen die laatste en de andere leden van het gemeentecollege.

De Waalse Regering onderstreept bovendien dat de omstandigheid dat de gemeentesecretaris dagelijkse contacten onderhoudt met de leden van het college en het wederzijdse toezicht van die twee organen volstaan om het onderzochte verschil in behandeling te verantwoorden.

Zij wijst ten slotte erop dat de argumentatie van de verzoekster niet aantoont dat de aangevochten bepaling ongrondwettig is in zoverre zij de leden van het gemeentecollege beoogt, maar eerder in zoverre zij niet de gemeenteraadsleden beoogt. Het zou dan ook gaan om een leemte in de wetgeving die, in plaats van de vernietiging van de aangevochten bepaling te verantwoorden, zou verplichten tot een uitbreiding van het verbod naar die gemeenteraadsleden.

A.10. Met verwijzing naar de artikelen L2212-76, § 3, en L2212-77, § 1, van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie, stelt de Waalse Regering vast dat de verzoekster zich vergist wanneer zij beweert dat de provinciegriffier de echtgenoot van de gouverneur of van één van de leden van het provinciecollege mag zijn.

A.11. Wat betreft het ontbreken, in de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, van een bepaling die de echtgenoot van de secretaris van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn verhindert om voorzitter te zijn van de raad van dat centrum, is de Waalse Regering in hoofdorde van mening dat het verschil in behandeling dat daaruit zou volgen, niet voortvloeit uit de aangevochten bepaling.

Zij wijst erop dat die bepaling - die het statuut betreft van de leden van het gemeentecollege - een gewestmaterie regelt in de zin van artikel 39 van de Grondwet, en dat het statuut van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn - dat het Waalse Parlement, voor het Franse taalgebied, zou kunnen regelen krachtens artikel 138 van de Grondwet - een gemeenschapsaangelegenheid is. Zij leidt eruit af dat de twee voormelde aangelegenheden door verschillende wetgevers worden geregeld, en verwijst naar artikel 50, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Zij leidt vervolgens af uit B.6.3 van het arrest nr. 83/98 dat er geen discriminatie kan bestaan die verbonden is aan de uitvoering van normen die uitgaan van verschillende wetgevers, zelfs wanneer die normen worden aangenomen door eenzelfde parlement dat verschillend is samengesteld naar gelang van de wetgever die optreedt.

Subsidiair voert de Waalse Regering aan dat de ongrondwettigheid niet voortvloeit uit de aangevochten bepaling, maar uit een lacune die het gevolg is van onachtzaamheid van de wetgever, die geen onverenigbaarheid heeft ingevoerd tussen het ambt van voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn en dat van secretaris of ontvanger van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn.

Wat het derde middel betreft, afgeleid uit de schending van artikel 23, derde lid, 1°, van de Grondwet

A.12.1. De verzoekster beweert dat de aangevochten bepaling haar voortaan verbiedt haar recht op arbeid te doen gelden en te solliciteren naar de betrekking van voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn. Zij merkt op dat haar huidig mandaat van voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn wordt gelijkgesteld met een arbeidsovereenkomst en dat zij daardoor onderworpen is aan de socialezekerheidsregeling als werknemster die gebonden is door een arbeidsovereenkomst.

A.12.2. De Waalse Regering antwoordt dat de verzoekster niet aantoont in welk opzicht het recht op arbeid door de aangevochten bepaling zou zijn geschonden. Zij wijst erop dat de verzoekster niet aangeeft welke grondwettelijke of internationale bepaling dat recht zou vastleggen.

Zij heeft eveneens vragen bij het bestaan van zulk een recht uit hoofde van een lid van het gemeentecollege, en zelfs uit hoofde van een voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn. Zij doet opmerken dat die ambten, die worden toegekend door een meerderheidspact dat is ondertekend op basis van het resultaat van algemene verkiezingen, geen betrekkingen zijn, zodat de titularis van die ambten niet over een recht op vastheid van betrekking beschikt.

- B -

B.1. Artikel L1125-2, eerste lid, 3°, van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie, vervangen bij artikel 19, 1°, van het decreet van het Waalse Gewest van 8 december 2005 « houdende wijziging van sommige bepalingen van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie », bepaalt :

« Naast de in artikel L1125-1 bedoelde onverenigbaarheden kunnen de volgende personen geen lid zijn van het gemeentecollege :

[...]

3° de echtgenoot of de wettelijke samenwonende van de secretaris of van de gemeentelijke ontvanger ».

Die bepaling zal in werking treden op 8 oktober 2006 (artikel 56, zesde lid, van het decreet van 8 december 2005).

Ten aanzien van het belang

B.2. De Grondwet en de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof vereisen dat elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die een beroep tot vernietiging instelt, doet blijken van een belang. Van het vereiste belang doen slechts blijken de personen wier situatie door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt.

B.3. De voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn die in de gemeente van de woonplaats van de verzoekster zal worden aangewezen als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober 2006, zal ambtshalve deel uitmaken van het gemeentecollege dat in die gemeente zal worden samengesteld na die verkiezingen (artikel L1123-3, eerste lid, van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie, vervangen bij artikel 14 van het decreet van 8 december 2005).

De verzoekster is de echtgenote van de gemeentesecretaris van de gemeente waarin zij het ambt van voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn wenst uit te oefenen, als gevolg van de aanstaande verkiezingen.

Zij doet bijgevolg blijken van het vereiste belang om de voormelde bepaling aan te vechten doordat deze betrekking heeft op de persoon die, als echtgenoot van de gemeentesecretaris, het ambt van voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn wenst uit te oefenen in een gemeente waar die voorzitter deel uitmaakt van het gemeentecollege.

B.4. Het beroep tot vernietiging is ontvankelijk.

Ten aanzien van het middel dat is afgeleid uit de schending van de artikelen 10, derde lid, en 11bis van de Grondwet

B.5.1. In haar eerste middel voert de verzoekende partij een discriminatie op grond van geslacht aan omdat in de bestreden bepaling sprake is van de gemeentesecretaris (mannelijk). Zij leidt daaruit af dat de onverenigbaarheid waarin de aangevochten bepaling voorziet, niet bestaat als het ambt van gemeentesecretaris door een vrouw wordt uitgeoefend.

B.5.2. Behoudens aanwijzingen in de andere zin, slaat het gebruik van het mannelijk genus in een wettelijke bepaling om een ambt aan te duiden, zonder onderscheid op de vrouw of de man die dat ambt uitoefent.

De betrokken onverenigbaarheid geldt derhalve ook wanneer het ambt van gemeentesecretaris door een vrouw wordt uitgeoefend.

B.5.3. Het middel, dat op een verkeerde lezing van de bestreden bepaling berust, is niet gegrond.

Ten aanzien van het middel dat is afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet

B.6.1. Uit de uiteenzetting van het tweede middel blijkt dat het Hof in de eerste plaats wordt verzocht om de situatie van de echtgenoot van een gemeentesecretaris te vergelijken met die van de bloedverwanten in de eerste graad van die secretaris en met die van de persoon

die met die laatste ongehuwd samenwoont, in zoverre de aangevochten bepaling de echtgenoot - en niet de bloedverwanten in de eerste graad, noch de ongehuwd samenwonende - verbiedt om lid te zijn van het gemeentecollege en bijgevolg het ambt van voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn uit te oefenen.

Het Hof wordt in de tweede plaats verzocht de situatie van de echtgenoot van de gemeentesecretaris te vergelijken met die van de echtgenoot of wettelijk samenwonende van de secretaris van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, en met die van de echtgenoot van de provinciegriffier in zoverre de eerstgenoemde geen lid mag zijn van het gemeentecollege terwijl de laatstgenoemden, enerzijds, voorzitter of lid mogen zijn van het vast bureau van de raad voor maatschappelijk welzijn en, anderzijds, gouverneur of provinciaal gedeputeerde.

B.6.2. Artikel L2212-76 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie, vervangen bij artikel 36 van het decreet van 8 december 2005 « houdende wijziging van sommige bepalingen van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie » - en dat, met toepassing van artikel 56, zesde lid, van hetzelfde decreet, op 8 oktober 2006 in werking zal treden - bepaalt :

« [...]

§ 3. Er mag geen echtverbintenis [...] bestaan tussen de provinciegouverneur, de provinciegriffier en de arrondissementscommissarissen, noch tussen een van de twee eerstgenoemden en een lid van het provinciecollege; ze mogen ook niet wettelijk samenwonenden zijn.

Aanverwantschap tot stand gekomen tijdens de duur van het ambt [leidt niet tot de beëindiging ervan]. Dit geldt niet voor het geval van huwelijk of wettelijk samenwonen ».

Artikel L2212-77 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij artikel 36 van hetzelfde decreet van 8 december 2005 - en dat met toepassing van artikel 56, zesde lid, van hetzelfde decreet op 8 oktober 2006 in werking zal treden - bepaalt :

« § 1. Van het provinciecollege kunnen geen lid zijn :

[...]

3° de echtgenoot of de wettelijke samenwonende van de provinciegriffier.

[...] ».

Uit die bepalingen blijkt dat, in tegenstelling tot hetgeen de verzoekster aanvoert, de echtgenoot van de provinciegriffier niet kan worden benoemd tot gouverneur, noch verkozen tot provinciaal gedeputeerde.

B.6.3. De aangevochten bepaling strekt ertoe de onafhankelijkheid van het gemeentecollege tegenover de gemeentelijke administratie te waarborgen (*Parl. St.*, Waals Parlement, 2004-2005, nr. 204/1, p. 12).

B.6.4. Wanneer een wetgever onverenigbaarheden invoert die de toegang tot een functie in een openbare instelling beperken, teneinde een grotere onafhankelijkheid van haar leden te bewerkstelligen, volstaat de loutere vaststelling dat identieke onverenigbaarheden de toegang van andere personen tot dezelfde functies of tot soortgelijke functies in andere instellingen niet op dezelfde wijze beperken, niet om de vernietiging van de maatregel te verantwoorden. Het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie legt de wetgever niet de verplichting op om onverenigbaarheden enkel vast te stellen bij een algemene maatregel die van toepassing is op elke vergelijkbare instelling die onder zijn bevoegdheden valt, en het behoort tot zijn beoordelingsbevoegdheid om zijn prioriteiten ter zake te bepalen ongeacht de keuze die andere wetgevers op dat vlak maken.

B.6.5. Te dezen is de decreetgever van mening geweest dat hij de onafhankelijkheid van de leden van het gemeentecollege ten aanzien van de gemeentelijke administratie in het bijzonder diende te waarborgen door een maatregel te nemen die relevant is om die doelstelling te bereiken en die daarmee niet onevenredig is.

Door de onverenigbaarheid te beperken tot de personen die, door in het huwelijk te treden of een verklaring van wettelijke samenwoning af te leggen, het bestaan van een voornemen van een gemeenschappelijk gezinsleven te kennen geven, heeft de wetgever een juist evenwicht tot stand gebracht tussen de belangen van de gemeente en die van de personen die er een openbaar ambt wensen uit te oefenen.

B.7. Het tweede middel is niet gegrond.

Ten aanzien van het middel dat is afgeleid uit de schending van artikel 23, derde lid, 1°, van de Grondwet

B.8. Artikel 23 van de Grondwet bepaalt :

« Ieder heeft het recht een menswaardig leven te leiden.

Daartoe waarborgen de wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel, rekening houdend met de overeenkomstige plichten, de economische, sociale en culturele rechten, waarvan ze de voorwaarden voor de uitoefening bepalen.

Die rechten omvatten inzonderheid :

1° het recht op arbeid [...] in het raam van een algemeen werkgelegenheidsbeleid dat onder meer gericht is op het waarborgen van een zo hoog en stabiel mogelijk werkgelegenheidspeil, [...];

[...] ».

B.9. In de gemeente van de verzoekster zal, als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober 2006, het voorzitterschap van de raad voor maatschappelijk welzijn worden waargenomen door een lid van de raad voor maatschappelijk welzijn (artikel 22 van de wet van 8 juli 1976, vervangen bij artikel 2 van het decreet van 8 december 2005 « tot wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn »).

De zetels binnen de raad voor maatschappelijk welzijn zullen worden verdeeld onder de politieke fracties van de gemeenteraad van de gemeente die het gebied vormt van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, op grond van het aantal zetels waarover zij binnen die raad beschikken (artikel 10, eerste lid, van de wet van 8 juli 1976, vervangen bij artikel 2 van het decreet van 8 december 2005).

De leden van de raad voor maatschappelijk welzijn zullen door de gemeenteraad worden verkozen op voordracht van die politieke fracties, die een kandidatenlijst zullen overleggen (artikelen 10, zesde lid, en 12 tot 14 van de wet van 8 juli 1976, vervangen bij artikel 2 van het decreet van 8 december 2005). Hun mandaat zal aanvangen op 1 januari volgend op de gemeenteraadsverkiezingen (artikel 15, § 2, eerste lid, van de wet van 8 juli 1976, vervangen bij artikel 2 van het decreet van 8 december 2005).

De voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn zal moeten worden aangewezen door de politieke fracties van de gemeenteraad die betrokken zijn bij het meerderheidspact, dat wordt aangenomen bij meerderheid van de aanwezige leden van de gemeenteraad (artikel 22, § 1, van de wet van 8 juli 1976, artikel L1123-1, §§ 2 tot 4, van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie, ingevoegd bij artikel 14 van het decreet van 8 december 2005 « houdende wijziging van sommige bepalingen van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie » en gewijzigd bij artikel 1 van het decreet van 8 juni 2006 « tot wijziging van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie », en artikel L1123-2, eerste en tweede lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij artikel 14 van het decreet van 8 december 2005).

B.10. Uit hetgeen voorafgaat volgt dat het voorzitterschap van de raad voor maatschappelijk welzijn waarvoor de verzoekster zich kandidaat wil stellen, geen arbeid uitmaakt in de zin van artikel 23, derde lid, 1°, van de Grondwet.

B.11. Het derde middel is niet gegrond.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 28 juli 2006.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Melchior